

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

egjelen minden szerdán és szombaton este.

Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BÚZA BARNA.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egy szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

¶ választó törvényjavaslat.

Végre tehát kezünkben van, előttünk fekszik a törvényjavaslat teljes szövege. Mi mondtuk a türelmetleneknek, hogy ez igen nagy munka, a mely sok időt vesz igénybe és igen fontos munka, a melyt elhamarkodni nem szabad: és mégis — talán nagyobb örömmel üdvözöljük megjelenését, minsem azon türelmetlenek. Ez azonban nem kötelez arra, hogy netalán eltérő saját nézetünket megtagadva, minden egyes rendelkezését feltétlen helyesléssel fogadjuk és csak magasztalásban áradozzunk. Nem hírlapírói hivatásunk, de hazafiai kötelességünk parancsolja, hogy őszinték legyünk, hogy meggyőződésünket szabadon nyilvánítsuk, hogy azt indokoljuk, kifejtjük. De azután, akár ugy lesz megszavazva és szentesítve a törvény szövege mint a javaslat szövege, akár másként: ha egyszer szentesítve lesz, alkotmányos kötelességünk azt elfogadni; annak fejtani, abban megnyugodni: Ily szellemben fogom fel tolla- mat. — És — ha kissé visszának tetszik is — nekem ugy lát- szik, hogy esetleges észrevétele- imet alaposabban fejthetem ki, ha nem mindjárt magán a javas- laton, de az indokoláson kez- dem.

A mivel a t. miniszter ur „a parlamenti reform szükségét“ indokolja — az nagyon helyes, az ellen szólni nem lehet. De nem említi a mi igénytelen véle- ményem szerint a legnagyobb, hogy eddigi rendszerünk azon feltevésen alapult, hogy csak a vagyonos ember lehet jó hazafi, vagy birhat annyi belátással, hogy öt évenként egyszer képviselőre szavazhasson. Ezt multhatatlanul meg kell szüntetni, mert az adó- alapra fektetni a szavazati jogot, majdnem annyit, mint azt pénzért osztogatni.

Teljesen egyetértek a t. mi- niszter ural, midőn azt mondja: „Nagy mulasztás volt, hogy a választók számát nem szaporítottuk már korábban“ és itt ismét hivatkozhatom képviselő korom-

ban az 1874-i választási törvény- tárgyalásánál mondott beszédemre, a melyben azt mondtam, hogy *előileg* ugyan az általános szava- zati jogot tartom helyesnek, de ez idő szerint (t. i. akkor) azon indítványt fogadom el, a mely a választójogot a legszélesebbre terjeszti ki.

A *női választó-jog* kérdésében — ha lovatlanoknak találók is feltűnni — annyiban egyetértek az indokolással, hogy a nőket mintegy »en bloc«, általánosság- ban én sem tartom szavazati-jog- gal felruházandóknak. A t. mi- niszter ur azt mondja, hogy »ma még«. Tehát nem zárja ki őket örökre s így némi közeledést a jövőben ehhez nem zár ki. Ehel- lyett én (csak nem veszik t. ol- vasóim »retrográd lépésnek?«) visszamennék oda, a hol 1848 előtt voltunk. Akkor a nemesi özevgyek, a kik t. i. özevgyi jog- on a birtok haszonélvezetében voltak — a vármegyei tisztuji- tásokon szavaztak. Ezt lehetnek és méltányosnak tartanám most is, ily különbséggel, hogy e jog- got, természetesen ma már nem kőnöm a nemességhez és birtok- hoz, de mindon nagykoru *önálló* — azaz apjától és férjétől külön élő nőnek megadnám.

A *kor határra* nevezé előileg ugyan fentartandónak vélném az eddigit. De tekintetbe véve, hogy akkor az értelmiség számaránya 12,5 százalékról — a mi már így is igen csekély — 4,2 szá- zalékra esnék, elfogadom a 24 évet, de úgy, hogy kimondatnék a törvényben általános szabályul, hogy addig már megszerzett és élvezett jogától senki se fosztas- sék meg; tehát a kik eddig a 20 éves kor alapján a képviselő- választók névjegyzékébe fel volt- tak véve, abból ezentul sem hagyhatók ki.

A *vagyoni censust* a miniszter az indokolásban, nagyon helye- sen elutasítja magától, de ezt a nagyon helyes elvet némely részben még is megszegi. A va- gyoni census helyeit nagyon helye- sen veszi

az *értelmi censust*. De már itt megvallom bűnömöt, nem vagyok

annyira szabadelvű, mint a t. miniszter ur, csak a magyarul irni olvasni tudást fogadnám el. Es tegyük fel, hogy elfogadnám az Európai művelt nemzetek nyelvét e részben: elfogadjuk-e a cirill az orosz, a zsidóul irni- olvasást is?

Bár senkinek se láthatunk a szívébe és megengedem, hogy jó hazafi lehet olyan is a ki nem tud magyarul irni-olvasni — hi- szen sok valódi magyar ember nem tud — még is csak inkább feltehető a jó hazafiság arról a ki magyarul ir-olvas, mintsem arról, a ki ezt a csekély minősé- tést sem tartá érdemesnek meg- szerezni. Jól mondja egy bará- tom, hogy mielőtt e javaslat megjelent, általános népössze- írást kellett volna eszközölni a melynek egyik rovata lett volna milyen nemzetiségűnek vallja ma- gát az illető és mind azt kire- keszteni a választói jogból a ki magát nem magyarnak vallaná. No hát ezt pótolná, ha az irni- olvasni tudásnál némileg hason- lón járnának el.

A *többes szavazási rendszerről* épen legújabb cikkemben nyilat- koztam.

A *nyilvános vagy titkos* sza- vazási eljárás kérdésében a mi- niszter a nyilvánosak megtartását hozza javaslatba e helyütt csak annyi indokolással, hogy nem tartaná helyesnek azt, hogy a választói jog terén egyszerre mindent megdöntsünk. Ez tehát ki nem zárja azt, hogy a jövő- ben egy bizonyos, vagy inkább bizonytalan időben a kérdés újra felvetessék.

Tudva van t. olvasóink előtt (vagy legalább lehet), hogy a *titkos* szavazási eljárás hive va- gyok, mintegy négy évtized óta küzdök mellette és most sem akarok következetlen lenni.

Nem tagadom azonban, hogy az eddigi választói törvény alatt sokkal nagyobb okom volt a titkos szavazás behozatalát ki- vánni, mintsem az általános, vagy azt legalább megközelítő széle- sebb körű választói jog mellett, mert akár megvesztegetéssel, akár bármiféle nyomással egy két mil-

lió választóra befolyást gyakorolni csakugyan sokkal nehezebb mint egy-két ezerre.

Ezek megjegyzéseink a javas- lat *indokolására*: magára a javas- lat szövegére jövő cikkünkben.

Addig is caeterum Carthagi- nem . . . a külön önálló magyar nemzeti jegybanknak meg kell lenni!

Matolai Etele.

SZILANKOK.

Irta: Csapó Lajos.

A becsületről.

E rovat alatt jó ideje nem írtam, most a hosszú esték beálltával meg- próbálom azt új életre kelteni azon reményben, hogy elmondandóimat t. olvasóim éppen oly szívesen fog- ják fogadni, mint tették azt ennek előtte.

Térjünk át thémánkra. Mióta ez elvénhadt sártekén kétlábu tollat- lan állatok voltak, vannak és lesz- nek, felvetett tárgyunk mindég ak- tuális lesz éppen ugy mint az idő. Hogy elvont értelemben mi a be- csület, azt mindenki tudja, érzi, ha nem is képes azt precíse meg- határozni; de egészen más kérdés aztán, hogy a mai társadalom kiket soroz a becsületes és kiket a becs- telen kategóriába? Igenis már kér- dés, mert mindennek dívatja van. Ma sajnos más mértékkel, sőt meny- nyire mással mérnek e téren is, mint teszem azt ezelőtt csak né- hány évtizeddel mérték!

Tisztelt olvasóimnak fogadást merek ajánlani, ha tetszik egyre tizez teszek, hogy az életnek me- felelő helyes meghatározást nem találnak el, sőt ha én itt leirom, előzőleg valószínűleg meg is moso- lyogjak, de legyenek egy kis türe- lemme, több példával fogok bizo- nyítani, cikkelyemet tarkítani.

A kérdés tehát még egyszer föl- téve az, hogy a mai társadalom kiket oszt a becsületes és kiket a becsületlen osztályába? A felele- tet megadva legközelebb járunk az igazság mellett akkor, ha azt mond- juk, hogy mindenki becsületes, ha esetleges becsületességéről az illeté- kes bíróság ítélet hozatalával bizo- nyítványt nem állított ki, sőt nem egy esetben a társadalom a becsü-

HOVA MENJÜNK SZINHÁZ UTÁN?!

REITMAN ADOLF **PANNÓNIA** KÁVÉHÁZÁBA,

ahol egy tea, sonka és vajból álló színházi vacsora 70 fillérért kapható,

ahol szolid, figyelmes kiszolgálás mellett a vendégek kényelméről a legmesszebbmögleg gondoskodnak.

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

Hideg buffet!

Lapunk 4 oldal.

et rovására még a bírói ítéllet is szembehelyezkedik.

Hiába tudják egyes hölgyekről holt bizonyossággal, hogy férjeiket számtalanszor megcsalták és pedig mozgó és síró eredményel, hiába tudják, hogy X. Y. stb. stb. csalt, lopott, azért a társadalomban semmi különbséget nem tesznek ezek és a becsületes halandók között mindaddig, míg esetleg erről bírósági ítélet nincsen, holott tiszta sor, hogy az ily asszonyok a társadalom megvetésére alaposan rászolgált személyek, a többiek pedig becsukni és az előbbiekkal együtt tisztességes társadalomból kiközösíteni való gazemberek.

Lássuk az életből elcsúszott példákat, mert állításaimat bizonyítani igérem. Előre kell bocsátanom, hogy szűkebb hazánkból, vármegyénkől még csak célozni sincsen szándékom, sem kedvem senkire, mit azért tartottam szükségesnek megjegyezni, mert a vidéki sajtó igen sok olvasója mindjárt szeret vonatkoztatni, miként a leírás csak tizedrészben hasonlatos egy általa ismert esettel vagy ténynel.

Vagy tizenhat esztendő óta minden évben B. vármegyében szoktam több hetet eltölteni, adataimat a leg hitelesebb források nyomán állítottam össze nevezett vármegyéből.

A hölgyeket már csak udvariassági szempontból is minden téren az elsőség illeti meg, köteles tisztelet parancsolja tehát, hogy először közülük közüljek le néhány photographiát.

B. vármegye fővárosában (és minden egyes fölhozott példa ott játszódott le) történt a többek között, hogy egy ügyvéd felesége férjének minden bojtárjába nemcsak szerelmes volt, a mi még nem lett volna oly nagy baj, hanem közöttük rendszerint egyéb dolog is volt, a mi talán szintén nem volt baj, pedig erősen annak kellett volna lennie. Elég az hozzá, hogy rövid legyek már csak kiírom, hogy a nagyságos asszony kedves férjét, rendszerint az ügyvédbojtárhoz átkozottul hasonlatos babáim ajándékozta meg. Ha veres volt a bojtár, veres lett a kis világpolgár, ha szén fekete volt a fiatal ur, őh pechek peche, az új kicsi de fekete!! Nem régen az ügyvéd ur egy csunya és sánta bojtárt fogadott és már előre nevére kérdezte az ismerősök, no vajon fog-e sántítani az új jövevény?

Hogy e hölgyet a régibb helyes fogalmak szerint a becsületesek kategóriájába sorozzuk, erre még dr. Fried Lajos védőügyvédi eloquenciája sem volna képes, de nincs ez országban oly orvos talentum sem, mely az atavizmus bármilyen el, vagy megmagyarázásával erre vállalkoznék!

Ha kíváncsiak t. olvasóim, hogy mint vélekedik és viselkedik e hölgygel szemben a társadalom, egész őszintén írhatom le, hogy a legnagyobb tisztelettel, előzékenységgel, sőt nemcsak egyesek, hanem egyesületek is kitüntetésekkel halmozták el.

Egy hivatalnok egy orvos feleségének udvarolt. Minden kétséget kizáró hasonló eset. Az eredmény egy szép barna lány, ki, ma boldog menyecske. Persze, hogy a mama szerintem is most már becsületes, de csak azért, mert közelebb van a hatvanhoz mint az ötvenhez, mert ebben a korban már minden ilyféle hölgy, ha még nem is Madonna, de közel jár hozzá. Az orvos ur szegény oly paltron, hogy egy bodzafa puskát sem merne elsütöni és én még is egy hősnék tartom, mert tudva mindent ily asszonymal leélni egy életet, ehhez végtelen önmegtartózkodás és türés szükségesek.

A társadalom kérem az hajlong és bókol e hölgy érdemei előtt!

Most had jöjjenek az érdekesebb példák.

Egy urnak urleány volt a szeretője, nem egy lakásban, de egy házban laktak; az ur mamájával együtt lakott. Szeretője mellett különben boldog vőlegény volt, egyszer történetesen mennyasszonya — ki más városban lakott — édes anyjának volt hosszabb ideig vendége. A boldog párt az esküvőtől már csak napok választották el. Es mi történt? Egy este ugy kilenc óra tájban a mennyasszony egy elhányódott esesebecsétjét keresendő benyit az egyik szobába, hogy a sötétséget eloszlassa gyufát gyújt és uram fia! mit lát? szegény mennyasszony... a pamlogat látja vőlegényét a legeslegbizalmasabb együttlétben szeretőjével!! Gyöngének érzem tollamat, hogy a hatást hűen le tudjam írni, de ez nem is céloim. Elég az hozzá, hogy a mennyasszony természetesen hazautazott, a gallér pedig gondolt egyet és miután az esküvő már ki volt tűzve, azt meg is tartotta, de persze a szeretőjével.

A férfi tehát hibáját legalább félig kikorrigálta, mert szeretőjének új nevet adott, de nevet adott a kis apróságnak is, ki annak nem éppen rendje és módja szerint az esküvő után három hónap mulva meg is érkezett.

A régi divat szerint e hölgy mintha nem lett volna becsületes, mert hiszen még csak azzal sem lehet védelmezni, hogy fiatal ártatlan elszélt, fejtét egy ügyes szeladon elszéltette, mert a hölgy már meglehetősen túl volt a 25 tön is, továbbá mert a földszintről ő járt föl a gallér emeleti lakásába.

Az új divat szerint pedig e hölgyet egy a salonokban, mint bármely előkelő társaságokban — komolyan mondom — valóságos ünneplik, ő az u. n. „töngeber“!

Pihentessük legalább egyelőre a szilánkokat és lássunk egy másfélét is.

Ez ősz elején beszélte nekem N. Vd. egyik elsőrendű kereskedésnek tulajdonosa, hogy nala egy előkelő és igen gazdag hölgy évek során át több száz korona értékű árut lopkodott össze. Kezdetben — úgy mond a kereskedő — mikor rájöttem a turpisságra nem hittem saját szememnek, hogy még a bizonyosnál

is jobban megbizonyosodjunk a valórlól, én és három segédem egy időben figyeltük meg a nagyságos asszonyt, simulálva míg ő válogatott a kelmékben, máshelyütt való elfoglaltatásunkat. Es kérem szépen ő nagysága a selyemtől kezdve a kélzélgombokig mindent becsületére való ügyességgel tüntetett el. Mióta gyakorolhatta e privát paszióját, ki tudja, hiszen a ki nekem fölfele ezeket mondta volna, azt képes vagyok fizletemből kiutasítani, úgy beszélt a kereskedő.

Hogy azután mit tett a kereskedő, hogy védekezzen az ily előkelő bolti tolvajok ellen, azt nem tudom, nem is érdekelt, nem is tartzik ide, de azt feltétlen bizonyossággal tudom, hogy e hölgy előtt minden ismerőse (bocsánat, hogy kissé rusztikus leszek); egyszerűen hódolási szempontból hasravágódik és ha nem fér hozzá kezeihez, legalább ruhája szélét csókolja boldogsággal.

Biztosíthatom t. olvasóimat, hogy minden hiperbola nélkül csak is a ridog valót írtam le, a régi módi szerint — úgy vélem — talán e hölgy sem lett volna ünneplve, ma pedig mosolyognak és hódolnak az ily tolvajoknak!

Azt hiszem, hogy ezzel az udvariasság szabályainak eleget tettem és most már ideje, hogy az urakra kerüljön a sor, róluk azonban csak a következő számban.

A Kazinczy-körből.

— Gyűlés. — Az első estély. —

Városunk kulturéletére jelentékeny kihatással bíró esemény történt f. hó 21-én, szombaton este. Ekkor tartotta városunk egyetlen irodalmi köre e szezonban első megnyitó estélyét. Ahol a szellemi élvezetekben oly szégyények vagyunk, ahol az ilyen félig tudományos, félig szórakoztató intézmények iránt minden érdeklődés kiveszett, ott rendkívüli jelentőséggel kell, hogy bírjon egy olyan intézmény megnyitása, amely e hiányok megszüntetését tűzte ki célul.

A Kazinczy-kör városunkban ilyesféle hivatást tölt be. Es hogy sikeresen, azt bizonyíthatja multja. A Kazinczy-kör felkarolta a zenét az irodalmat és estélyein a vármegye legjelesebb énekesei, zenészei és írói, sőt nagyon gyakran országos híri művészek működtek közre és elégtették ki a szellemi élvezetekre éhes publikumot.

Részünkörül örömmel üdvözljük a Kazinczy-kört első megnyitó estélye alkalmából és kívánjuk, hogy nemes kulturális céljai még jobb, még alkalmasabb talajra találjanak ez idényben, mint az elmúltakban.

* Közgyűlés.

A Kazinczy-kör az első estély előtt közvetlenül közgyűlést tartott, melyen a tisztikart választották újra és a kör múlt évi működéséről számoltak be. *Mecner Gyula* főispán a

kördizelnöke nyitotta meg a közgyűlést, szép szavakban üdvözölve a nagyszámú megjelent tagokat. *Dr. Hornyai Béla* terjesztette elő a kör múlt évi működéséről szóló jelentését. Szépen fejtegette a kör hivatását. Kifejtette, hogy a Kazinczy-kör célul tűzte ki maga elé, hogy minden, a művészet iránt érdeklődő embernek lehetővé teszi a kör estélyeinek állandó látogatását és ezért a tagsági díjakat 12 koronáról 2 koronára szállították le. Végül pedig egy kérelemmel fordult a jelenvolutakhoz, hogy ne kívánják a körtől, hogy állandóan vendégművészeket szerepeltessen estélyein, mert ez olyan nagy költséggel jár, hogy azt a kör ki nem bírja; hanem a zene, vagy irodalomban jártas tagok jelentkezzenek szereplésre és tegyék színesebbé, tartalmasabbá a kör estélyeit.

A jelentés elfogadása után a hivatalnok állások betöltésére került sor, majd *Eisner István* kir. ügyész emelkedett szólásra. A tőle megszokott ékesszólással vetett visszapillantást a kör eddigi működésére, majd egy indítványt terjesztett elő, hogy a kör felvirágoztatása körül oly nagy érdemeket szerzett ügyvezető igazgatóknak, *dr. Hornyai Béla* nak szavazzon a közgyűlés eddigi működéséért jegyzőkönyvi köszönetet. A indítvány egyhangú elfogadása után *Mecner Gyula* elnök berekesztette a közgyűlést és megnyitotta az első

estélyt.

Az estély *Szekely Lajos* joggallgató szavallatával kezdődött, aki „A fűrdövendő“ c. monológot adta elő alapos készütséggel, ügyesen, sokszor derűs kacajra fakasztva a közönséget. *Zofahl Julia* miskolci énektanárnő énekelte Delillából egy áriát. Tisztán csengő mezzoszopran hangja valóságos elbűvölte a közönséget. Csodálatosan szép hangjánál csak az énekutadása volt nagyobb. Méltó keretül szolgált a művészi énekhez *Eckert Laura* miskolci zongora tanárnő diszkrét kísérete. *Balogh Bertalan* miskolci mív. hivatalnok „Luxus-e a művészet?“ címmel felolvasást tartott. A dolog mélyébe nem hatolt ugyan, de szem előtt tartva a közönséget, népies modorban, egy-más helyen fel-felcsillanó humorral és a gyakorlati életből vett érdekes példákkal fejtegette a kérdést.

Ujra *Zofahl Julia* urhölgy éneke következett. *Straus-Brahmus* dalokat adott elő az előbbinél is nagyobb sikerrel. Ez énekszámát még „ráadásai“ is meg kellett toldani. Még *Ecker Julia* urhölgy zongorán játszott egy pár classicus darabot magas iskolát követelő technikával, majd *Zofahl Julia* urhölgy *Lasky Kaesoh* magyar műdalainak nagy siker mellett előadásával befejezte a szépen sikerült estét.

SZINHAZ.

—

Heti műsor:

Szerda: „*Tatárjárás.*“
Csütörtök: „*Ördög.*“

Péntek: „*A Kásásár katonái.*“ (Zóna-előadás.)

Szombat: „*Tatárjárás.*“

—

— nov. 24.

A legutóbbi előadások arról győzték meg minket, hogy a társulat teljesen megfelel. Az operett — személyzet — amely ellen eddig kifogást tettünk — szintén a legnagyobb igyekezetet tanúsította legutóbb és egészen nívón álló előadásokat produkált. Az előadások.

„Juori“ levélpapír, 50 levélpapír és 50 boríték

1 KORONA

Landesmann Miksa és Társa könyv- és papírkereskedésében.

ról különben alább mondunk részletes birálatot:

Varázskeringő. Szombaton Strausz szép zenéjű operettjét a „Varázskeringő” elevenítette fel a társulat. Fokozott érdeklődéssel tekintettünk ez előadás elé már csak azért is, mert összehasonlítást tehetünk a darab múlt évi előadásaival. Készséggel ösmerjük el, hogy a mérleg ezúttal a jelenlegi társulat javára billent. Az összejáték, és az egyes szereplők játéka méltán elismerést érdemelnek, azonban a zenekarnál némi hiányokat észleltünk. Ott, ahol tisztán a primhegedű, vagy fuvolla kíséri az énekzsámot, több ízben megtörtént, hogy a zenészek elhallgattak, dacára annak, hogy a partitúra megkövetelte volna a kíséretet. Ez pedig nem csekély bosszúságot okozott azoknak, akik az operetben leginkább a zenét kívánják élvezni. Az egyes szereplőket illetően elsősorban két megemlékezésünk Niki személyesítőjéről, az akkor bemutatkozott *Varady* Mártonról. Várady mindjárt első fellépése alkalmával megnyerte énekével a közönség tetszését kellemes baritonjával. Erőnyessül Niki szerepében, Franci szerepét *Jászay* Mariska játszotta. Szívesen elismerjük, hogy ez esti szerepében élénk tetszést aratott. Diszkrét játéka különösen kellemes hatást tett. Énekzsámait sem vesztek el hatástalanul. Hiányzott azonban a játékból az a bizonyos „paprikás valami”, a tűz, ami pedig kell, hogy ezt a szerepet áthassa. A hercegnő szerepében *Szabolcsy* Jozefin elbájolóan kedves volt. Hangja ebben a szerepben teljesen érvényre jutott. Ugyancsak előismeréssel kell szólnunk *Sebők* Sáriáról, aki a főudvarmesternő hálás szerepét nem hagyta kiaknázatlanul. A legapróbb részleteiben is kidolgozott alakítását zajos tapsokkal honorálták. *Szörégh* Gyula, akit pedig az első közét kellett volna említenünk, a hitlye Lothár szerepéből csinált kabinet alakítást. Ez az igaz végig színészember teljesen belopta magát a közönség szívébe. Sokoldalú tehetsége, mely már eddig is különböző zsánerek szerepeiben érvényesült, ezután is sok fényes sikert fog neki biztosítani. A többi szereplők szintén megérdemlik az elismerést. Az előadást szép számú közönség nézte, illetve tapsolta végig.

Magdolna. *Rakosi* Jenő nem a legnagyobb sikereket ért parasztdrámája, a „Magdolna” vasárnap este került a színpadra. A színházat csak félig töltötte meg a közönség, dacára a vasárnapnak. Ennek azonban csak a direktor az oka, akinek tudnia kellene, hogy vasárnap egy dráma, sőt hozzá egy verszegény, minden cselekményt nélkülöző üres dráma nem vonz közönséget. Az előadás azonban jó volt. Színezseink derekasan megállták helyüket és igazán nagy erőfeszítésükbe került, hogy élvezhetővé tegyék az előadást. *Magdolna* szerepében *Harmath* Zseni, míg *Bereci* szerepében *Szörégh* Gyula nyújtott kiváló alakítást. Jók voltak még *Bátosy*, *Magas*, *Agotay* *Völgyi*, *Fekete* *Rózi*, *Thurzó* *Margit* és *Borsodi* *Paula*.

Hajduk hadnagya. Hétfőn magyar zenét élveztünk. A „Hajduk hadnagya” került a színpadra. Az előadás a legjobb volt az eddigi operett-előadások közül. A szereplők mindegyike külön-külön is, együttesen is oly előadást produkáltak amilyenhez hasonlót keveset láttunk eddig. *Várady* Márton, *Belezay* Margit, *Szabolcsy* Jozefin és *Jászay* Mariska állandó ovációban részesültek. Különböző szerepekben játszottak és mégis nehezen tudták megmondani, hogy melyik volt jobb. *Varady* Márton éneke valóságos könnyet csalt a közönség szemébe. Gyönyörű szép, érekes baritonja kitűnően esendült a szebbnél-szebb magyar nótákban. *Belezay* Margit ez estén mutatkozott be tulajdonképpen. Kitűnő kvalitásait ez estén sikerült a maga valójában élvezni. Kellemes hangja,

énekudása, játéka, táncja, mind a maga tökéletességében jutott érvényre — ez estén és meggyőzték a közönséget arról, hogy az operett-társulat sincs híján kiváló erőnek. *Szabolcsy* Jozefinről nincs mit írunk. Hogy játszani tud, azt már megmondtuk, hogy énekelni tud, azt is megmondtuk, hogy elragadóan bájos volt, azt pedig hiába mondjuk azoknak, akik nem látták. Ott látni kell, ott hallani kell, ha élvezni akarunk. *Jászay* Mariska ez estén ugyancsak nagyon jó volt. A kadét szerepében oly tökéletes alakítást nyújtott, amilyet eddig nem láttunk. Tökéletes színjátszó képessége ez estén teljes egészében domborodott ki, amihez még hozzájárultak gyönyörűen szép énekzsámait is De a többi szereplők: *Agotay*, *Bátosy*, *Kertész* szintén kifogástalanul játszottak. A közönség ez estén is szép számmal volt és lelkesen tapsolt a szereplőknek.

A tanítónő. *Bródy* Sándor kiváló, a fővárosi színházban nagy sikert ért színművének „A tanítónő”-nek bemutatás előadását jól kedden este. A minden tekintetben modern irányú társadalmi színmű bemutatás előadását megelőzte jó híre s így megérté, az amire még példa eddig nem volt, hogy egy színmű premierjét zsúfolta haz nezte végig. A darab egy szegény, elhagyatott falusi tanítónő életét tárja elének a maga elszomorító valóságában, élénk színekkel festve meg azt a temérdek szenvedést és kísértést, amit egy ilyen minden támasz nélküli álló, idegenbe került falusi tanítónőnek végig kell szenvedni. A darab maga úgy van megírva, hogy előadás esetén is biztos a sikere, de színészeink olyan előadást produkáltak, amely — minden túlzás nélkül — minden kritikán felülnek mondható. Különösen *Harmath* Zseni, a cím szereplő kreaója ragyogott az estén kiváló tehetséggel. Az a természetes közvetlenség, az a minden apró részletre kiterjedő figyelmesség, mely játékát jellemezte, nem maradhatott hatás nélkül. Minden felvonás végén sokszor hívták lámpák elé, sőt nyílt színen is nem egyszer kapott tapsokat. Méltó partnerei voltak a sikerekben a közönség által már első fellépéseik alkalmával kedvelt két kiváló művésze: *Magas* Béla és *Szörégh* Gyula, de nem kevésbé voltak jók a többi szereplők sem. *Polgár* Béla, *B. Polgár* Fanny, *Bátosy* Endre mind részesei voltak az előadás nagy sikerének. A közönség is hálás volt és lelkes ünnepléssel adott kifejezést tetszésének.

HIREK.

Gr. Mailáth Józsefné ünneplése.

— Saját tudósítónktól. —

Lélekemelően szép ünnepély folyt le f. hó 22-én, vasárnap délután Királyhelmezen. A bodrogközi jótékony nőegyesület fenállásának és elnöknője: Gr. Mailáth Józsefné működésének 10 éves jubileumát ünnepelték. Az ünnepélyt a Tiszaszabályozó társulat dísztermében tartották meg a vármegye intelligens közönségének élénk érdeklődése mellett. Erthető az a nagyfokú érdeklődés, amely az ünnepély iránt megnyilvánult, hiszen Gr. Mailáth Józsefné nemes emberbaráti működése, jótékonyága, ember szeretete vármegyészerte a legnagyobb tiszteletet vívta ki a nemeslelkű grófné iránt.

Az ünnepélyre városunkból is sokan rándultak át. Ott láttuk: *Moczer* Gyula főispánt dr. *Kocza* Endre titkárja kíséretében. A jelenvolt előkelő vendégek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: *Sennyey* Pálné

báróné, *Széchenyi* Ernőné grófné, *Mailáth* Erzsébet és *Stefania* grófné, *Besseney* Zénóné *Mailáth* József gr. *Széchenyi* Ernő gr., *Sennyey* Béla br., *Farkas* Róbert dr., *Sárossy* lelkész, *Bencsik* István, *Szremscsányi* Béla, dr. *Weinberger* József, dr. *Besseney* Zénó, *Dános* Miklós, *Hodossy* Béla, dr. *Kossuth* János, ott voltak azonban kívül a bodrogközi társadalmának színe-java és a nőegyesület tagjai nagyszámban.

A szép ünnepélyről az alábbiakban számolunk be részletesen:

Délután 2 óraker nyitotta meg *Sennyey* Pálné báróné a közgyűlést. Udvozította a megjelenteket és indítványozta, hogy az ünnepeltért küldöttség menjen. A jubilans elnököt, mikor a küldöttség élén a terembe lépett lelkes ovációval fogadták. A nőegyesület nevében az első üdvözlő beszédet *Ulrich* Vilmosné urhölgy tartotta. Rövid beszédben visszajáratást vetett a nőegyesület és az elnök 10 éves működésére, eszelte azokat az érdemeket, melyeket a grófnő szerzett. Megemlítette hogy a Bodrogköz 52 községében nincsen szegény akiről a nemeslelkű grófnő nem gondoskodott volna.

Dr. *Weinberger* József gyermek-telepi orvos a gyermektelep nevében üdvözölte a grófnőt és főleg a telep felvirágoztatása körül szerzett érdemeit méltatta. Dícsérté azt a fáradhatatlan tevékenységet, melylyel az iskolák felszerelése, a tűz és vízkárosultak segélyezése körül fejtett ki a grófnővel ólen az egyesület. Megemlítette, hogy ily ételekre 10 év alatt 50.000 koronát fordított az egyesület.

Még *Bencsik* István fősolgabíró üdvözölte a járás nevében a grófnőt s azután az ünnepelt köszöntö meg az ünnepelt, mely — ugyanmond — nem neki, hanem az egy letnek, a tisztelő és tagtársainak szól. Végül kérte a tagokat, hogy az eddigi eredményben felbuzdulva ezután még hatékonyabban munkálkodjanak a jótékonyaság terén.

Az ünnepség délután fél 4 óraker ért véget.

— **Kinevezések** A m. kir. igazságügyminiszter dr. *Oláh* István sátorajuhelyi kir. törvényszéki bírót a kassai kir. ítélőtáblaéhoz elnöki titkárrá, — *Almássy* Rezső derecskei kir. járásbírószéki telekkönyvi betét szerkesztő díjnokot a királyhelmezi kir. járásbírószékhöz inokká nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** Sátorajuhelyi város képviselőtestülete, holnap folyó hó 26-án délután 3 óraker rendkívüli közgyűlést tart. — Fontosabb tárgyak: 1. Közigazgatási bizottság feyelemi választmányának határozata *Székeley* Elek polgármester és többek elleni feyelemi ügyben. 2. Ugyancsak határozata *Hell* Jenő és *Gáthy* Géza elleni feyelemi ügyben. 3. H. polgármester felmentési és szabadságolási kérelme.

— **Szabad Lyceumból.** A szabad lyceum vezetősége közhírré teszi, hogy dr. *Chudovszky* Móríciz közközházi igazgató főorvos az Iparoskör helyiségében f. hó 26-án este 8 óraker vetített képekkel előadást tart. Az előadás ingyenes.

— **Esküdtészi tárgyalás.** Az ösi esküdtészi ciklus egyetlen tárgyalása f. hó 23-án, hétfőn kezdődött. *Dudás* András földműves állott a bíróság előtt szándékos emberölés vádjával terhelten azért, mert testvéröccsét megölte. Az esküdtészi bíróság elnöke *Wieland* Lajos, tagjai *Görömbey* Balázs és *Ferenyecz* Sándor kir. tszéki bírák voltak. Jegyző *Szentimrey* Tamás tszéki jegyző volt. A vádhatóságot *Eisnerth* István kir.

ügyész képviselte, a védelmet dr. *Fried* Lajos látta el. A bizonyítót eljárás egy egész napot vett igénybe s csak kedden reggel 9 óraker kezdődtek a perbeszédok, melyek délután 4 óráig tartottak. Az esküdtészt a vádlottat szándékos emberölésben találták bűnösnek s ezért a bíróság 10 évi fegyházasa ítélte *Dudás* Andrást. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszszal élt.

— **Öngyilkos iparos.** Egy jómódu, közbecsülésben álló iparos, *Bodeczky* Gyula helybeli részöntőmester vetett véget életének folyó hó 24-én délelőtt. *Kossuth*-utcazi műhelyében, a mikor rajta kívül a műhelyben senki sem volt, egy 12 milliméter átméretű forgópisztollyal jobb halántékába lött és szörnyet halt. Mire az öngyilkosságot észrevették, széken ülve, átlőtt fejével nagy vértócsában találták a szerencsétlen embert. A golyó jobb halántékába hatolt és a feje tetején jött ki. Az esetről értesítettek a rendőrséget, a honnan *Schmid* Lajos rendőrkapitány ment ki a helyszínre. Eleinte híre járt, hogy *Bodeczky* Gyulát agyonütötték, de a rendőrkapitány és megjelent orvosok kétséget kizárólag megállapították, hogy öngyilkosság esete fog fenn. A törekvő, becslött iparos családja iránt általános részvét nyilvánul. Temetése f. hó 26-án lesz.

— **Kéményseprőmesterek gyűlése.** Az országos kéményseprőmesterek szövetségéhez tartozóemplérvármegyei kéményseprőmesterek folyó hó 22-én a Kovacsicsné-féle vendéglőben gyűlést tartottak *Kováry* András gálzeési kéményseprőmester, iparkamara felügyelő elnöke alatt. A gyűlés több, az egyesület belételehez tartozó ügy elintézésén kívül a szabályrendelet tárgyalta és abban több módosítást eszközölt. A módosított szabályrendeletet felsőbb jóváhagyási végett küldöttség fogja át nyújtani *Dokus* Gyula vármegyei alispánnak.

— **Nyilvános köszönet.** *Szántó* Mór és *Társ* ruhakereskedő cég 6 ültönyt adományozott az izr. nőegyesületnek szegény gyermekeknek való kiosztás céljából mely nemes cselekedetükért e helyen mondok hálás köszönetet. Üzv. *Teich* Zsigmondné nőegyesületi elnök.

— **„Függetlenségi Kör”-i gyűlés.** A sátorajuhelyi „Függetlenségi Kör”-ben f. hó 23-án vasárnap délután 5 óraker választmányi ülés volt *Kincsesy* Péter, a kör elnökeének elnöklése alatt. A választmányi ülésen ugy a tisztikar mint a választmányi tagok nagyszámban vettek részt. A gyűlésnek legfontosabb tárgya volt a lakás kérdés, miután a körnek a jelenlegi helyiségből május 1-ével ki kell költöznie, amennyiben a kir. közigazgató azon épületet, ahol a kör helyisége jelenleg van, megvásárolta. Többek hozzászólása után dr. *Busa* Barnatitkár indítványára, *Hericz* Sándor alelnök, *Novák* Gyula háznagy, *Fuchs* Jenő pénztárnok és dr. *Csiv* Béla ügyész által álló bizottság küldetett ki, hogy a kör részére kerthelyiséggel bíró megfelelő alkalmas lakást keressenek. Jelentkeztek felvételre 21-en, s a jelentkezőket egyhangyul felvették a kör tagjaiul. Egyéb folyó ügyek elintézése után *Novák* Gyula háznagy kéretett fel, havonként egyszer tartandó családias összejövetelek; és a farsangon egy nagy szabású mulatság rendezésére. A felolvasással és kabaréval egybekötött családias összejövettel a jövő hó elején fog megtartatni s arról legközelebb részletesen értesítjük a közönséget.

— **Tűz.** Folyó hó 21-én éjjeli fél 11 óra tájban, a mikor a színházban még tartott az előadás, tűzet jeleztek. A tüzoltók *Friss* Heiman parancsnokkal kivonultak a helyszínre, *Bauman* Sámuel bádogos műhelyéhez, a hol szerencsére nagyobb veszedelemről nem kellett tartani. Mindössze a kályhában égő tűzről meggyulladt a kályha körül összehalmozott gyűlékony anyag, melynek füstje hely hiányában az utca

felőli ajtóréseken át nyomult kifelé. A füst láttára történt meg a tüzelés. A lappangó tüzet rövidesen lokalizálták.

— **Sikos járdák.** Aki tudja, hogy a jelenlegi rendőrlétszám mennyire csekély, hogy azzal a néhány rendőrrel a közrendészet terén az eddigénél nagyobb eredményt elérni képtelenség, — az nem fog fennakadni azon, hogy az utcák járdái sok helyütt vízzel vannak leöntve. A cselédek, a hol közelükben rendőrt nem látnak, vigan lejtének végig vizet kannáikkal a járdán és végig locsolják úgy annyira, hogy a járókelők testi épsége valóban a legkomolyabb veszedelemben forog. Erre ügyelni és ezt megakadályozni természetesen a rendőrség kötelessége, de mert olyan kevés rendőr van, hogy a cselédeknek ezt az eléggé el nem ítéhető, könnyelmű eljárását megakadályozni minden esetben képtelenek, — nagyon ajánlatos volna, ha e tekintetben a közönség, különösen pedig a cselédeket tartó háziasszonyok segítségére lennének a rendőrségnek és egy kis jóakarattal kitanítanak a cselédeket, hogy a vizet ne a járdán, — a mely cselekmény különben is szabályrendeletbe ütközik és kihágást képez, — hanem a járda széle mellett, az uttesten hordják be lakásaikra. Ezzel a fáradságot nem igénylő, jóakaratu figyelemzetéssel sok bajnak vesszük elejét és tulajdonképen egymás iránt tartozó kötelességet rovunk le. — Itt említjük meg, hogy a beállott havazás és utána következő fagyás alkalmából a rendőrség most is megteszi a járdák tisztántartása edlájából a szükséges intézkedéseket. A járdákról tehát már most — minden rendőri felszólítás bevárása nélkül — igyekezzünk a havat eltakarítani és fagyás esetén a járdát fűrészpórral vagy hamuval behinteni.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Gávai Gyula helybeli lakos folyó hó 21-én délután betért a Kossuth-utcai Weisz-féle üzlethelyiségbe és ott hirtelen rosszul lett. A összeesett fiatal emberen mérgezési tünetet vettek észre és nyomban elhívtatták hozzá dr. Stern Armin városi orvosost, a ki megállapította, hogy a fiatal ember öngyilkossági szándékából gyufaoldatot ivott. A helyszínről a közkórházba szállították a hol gyomormosást végeztek rajta. A gyors segély rövidesen magához térítette Gávai Gyulát, a ki most már túl van a veszélyen.

— **Hamis pénz.** Az utóbbi időben elég gyakran megtörténik, hogy hamis pénz kerül az ember birtokába. Különösen a 2 koronások kerülnek sűrűn forgalomba. Egy ilyen 2 koronással akart folyó hó 20-án a helybeli vasuti pénztárnál Nagy Mihályné királylelaki asszony jegyet váltani, a pénztárosnő azonban észrevette a hamis pénzt és az asszonyt átadta igazolás végett a pénztárnál szolgálatot teljesítő rendőrnök. Az asszony ellen megindították a nyomozást.

— **Rákóczi cipőkrem** a legjobb bőrfényesítő 5% a kassai Rákóczi-szobor alapja javára. Egyedüli gyártója Székely és Társa Kassa.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik,

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét, a halászt, kérjük fiyelembe venni.

s a csecesmő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt. Az anyaságnak bármily válságos percében, a

SCOTT-féle Emulsio

erőt külesönöz, bátorít, s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f

Kapható minden gyógytárban.

NYILT-TÉR.

(E rovat alatt közlöttekért aszerkesztőség nem felelős.)

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

Tartalékos tiszteknek

PERSONAL-NACHWEIS

nyomtatványok kaphatók

Landesmann Miksa és társa

könyv- és papírkereskedése Sajuhely.

Egy német és magyar levelezésben teljesen jártas könyvelő 1200—1500 korona fizetés mellett egy helybeli kézműkereskedésben állást nyerhet.

Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Jutányos áron elvállalok mindenféle menyasszonyi kelengyék stikkelését. — Ugyiszintén hazakhoz is elmegyek.

Löwenwirt Sára

Andrássy-utca 13. sz.
(a régi kórházzal szemben).

Sárospatakon, a főiskola közelében egy üzlethelyiség kerestetik.

Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönség, hogy tűzifa raktáram már nem a vasuti állomáson, hanem a Kossuth-utcai saját telkemen, a (Hordógyár) mellett van, ahol hasáb és vágott fát nagy raktáron tartok.

Egy méterm. vágott fa házhoz szállítva 2 kor. 50 fillér. Vaggon számra jutányos árak mellett.

Magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlva maradtam, kiváló tisztelettel

NEUMANN HERMAN

fakereskedő, (Árpád u. 1. Rude ház.)

TATAI BRIKETT

sz kitünő szobafűtési szén. sz

Jutányos árban azonnal szállítja

Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet tér 19.

Magyar királyi államvasutak.
301585—908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ú nagyméltósága a magyar királyi államvasutak 1909. és következő évek talpa és váltótalpa szükségletének biztosítása céljából folyó évi június hó 17 én megtartott nyilvános ajánlati tárgyalás eredményét megsemmisíteni és elrendelni méltóztatott, hogy újabb nyilvános pályázatot hirdettessék.

Ennélfogva a magyar királyi államvasutak igazgatósága az eddigiekből eltérő feltételek mellett, a magyar királyi államvasutak részére a jövő 1909. évben szükséges vasuti tölgy, — feltétlen bükk és fenyő talpfák, valamint tölgy váltó és kültálpfák szállításának biztosítására újabb nyilvános pályázatot hirdet.

A szükséglet megközelítőleg a következő:

Tölgytalpfákból:
360.000 drb. 270 cm. hosszú közbelső I. rangú.
101.000 drb. 250 cm. hosszú utköz I. rangú.
574.000 drb. 250 cm. hosszú közbelső I. rangú.
72.000 drb. 220 cm. hosszú 17 cm. felsőszelőségű ütköző II. rangú.
133.000 drb. 220 cm. hosszú 14 cm. felsőszelőségű közbelső II. rangú.
31.000 drb. 220 cm. hosszú 16 cm. felsőszelőségű, közbelső II. rangú.
Telítetlen bükktalpfákból, esetleg fenyőtalpfákból:
100.000 drb. 270 cm. hosszú közbelső I. rangú.
28.000 drb. 250 cm. hosszú ütköző I. rangú.
157.000 drb. 250 cm. hosszú közbelső I. rangú.
19.000 drb. 220 cm. hosszú 17 cm. felsőszelőségű, ütköző, II. rangú.
36.000 drb. 220 cm. hosszú 14 cm. felsőszelőségű, közbelső, II. rangú.
9.000 drb. 220 cm. hosszú 16 cm. felsőszelőségű, közbelső, II. rangú

A tölgy váltó- és kültálpfákból 8500 köbméter ép- és tómpított (lesarkolt) élő.
A tölgytalpfák, tölgy váltó- és kültálpfák szállítása csak 1909. évre, vagyis egy évre, a telítetlen bükktalpfák és fenyőtalpfák szállítása pedig három egymást követő évre, vagyis 1909., 1910., és 1911. évre ajánlható.
A bükktalpfák szállítására tehát ajánlatot lehet tenni egy, kettő és három évre is.

A szállításra, illetve ajánlattételre vonatkozó részletes feltételeket és módosított tartalmazó „ajánlati felhívás”, valamint az ajánlatok megtételére szolgáló ajánlati űrlapok és a tölgy váltó és kültálpfák méretjegyzéke, a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél és a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságánál megtekinthetők (és a magyar királyi államvasutak igazgatóságának önyag- és leltárbeszerzése (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy út 73. sz. II. em. 43. vjtó) díjtalanul kaphatók.

A szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárájánál (VI. Andrássy-út 75. szám) kaphatók, a vételár és a postaköltség előzetes beküldése, illetve befizetése ellenében.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint I koronás magyar okmánybelleggel ellátott ajánlatokat lepecsételve és a borítékon ezzel a felirással: „Ajánlat 301585—908. szhoz” ellátva legkésőbb 1908. évi december 10-énél déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában kell adni, vagy pedig posta útján oda beküldeni.

Bánatpénzzel az ajánlott talpfa-mennyiségek egy évi értékének 5 százalékat készpénzben, vagy állami letétekre alkalmasságértékpapirokban az ajánlatok benyújtására kifizetett határidőt megelőző nap déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztárájánál kell letenni.

Az ajánlati felhívástól bármely csekély mértékben eltérő és bánatpénz letétele nélkül tett, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1908. nov. hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Egy német (Porosz) kisasszonyt, aki házvetésben is jártas állást keres.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bérbe vennék

felsőszemplében egy 2—300 holdas birtokot.

Cím a kiadóhivatalban.

SALGÓTARJÁNI

Kőszénbánya Részvény-Társulat

széntermékei (szobafűtésre és ipari ezélokra)

KLÁR és NEUMAN cégnél

Sátoraljaújhely

rendelhető meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és koks, valamint porosz briket kapható.